

УДК 656:658.7

Ольга Левченко

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЛОГІСТИЗАЦІЇ ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті розглянуті об'єктивні передумови та необхідність логістизації сучасної економіки.

Ключові слова: логістика, логістизація, економіка, логістичний підхід.

В статье рассмотрены объективные предпосылки и необходимость логистизации современной экономики.

Ключевые слова: логистика, логистизация, экономика, логистический подход.

The article describes the objective conditions and the need logistizatsii modern economy.

Keywords: logistics, Logistizatcija, economics, logistics hike

Постановка проблеми. Ефективність діяльності транспортно-експедиторської компанії в сучасних умовах розвитку економіки залежить від якості прийняття управлінських рішень. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває обґрунтування процесів логістизації транспортно-експедиційного обслуговування клієнтури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами логістики і логістизації присвячені роботи таких науковців, як Є. Крикавського, Т. Алесинської, А. Гаджинського, Ю. Пономарьової, Л. Міротіна, В. Сергєєва, А. Сумець, Н. Чухрай, М. Григорак, Р. Ларіна та ін. [1-7]. Проте бракує досліджень щодо логістизації транспортно-експедиторської діяльності на сучасному етапі функціонування залізниць.

Метою дослідження є аналіз об'єктивних передумов та необхідність логістизації транспортно-експедиторської діяльності як важливої умови забезпечення конкурентоспроможності залізничного транспорту на динамічному ринку вантажних перевезень.

Результати досліджень. Сучасна економіка України характеризується значним розширенням сфери послуг, що веде до підвищення конкуренції на ринку перевезень, тому перше місце сьогодні посідає проблема збереження та підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Метою логістики є прагнення створити «ідеальні», за можливістю найдосконаліші виробничо-комерційні системи й виробничі відносини, інституції різного роду й структури їхніх взаємозв'язків, тобто логістичного мислення, її загальної методології, що інтегрує функції логістичного підходу. Логістизація – це засіб забезпечення економічної безпеки підприємства. Логістизація передбачає тотальну організацію логістичних систем і ланцюгів на підставі теорії логістики.

© *Левченко О. В., 2012*

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ

Логістична система, як правило, пов'язана з матеріально-технічним постачанням (МТП), виробництвом і збутом.

Об'єктом логістики є складні динамічні виробничо-комерційні комплексні системи матеріально-технічного забезпечення (МТЗ) і збуту, що містять:

- організаційно-економічну і технологічну (постачальницьку) діяльність;
- організаційно-економічні транспортно-технічні операції;
- організаційно-заготівельну і виробничо-технологічну діяльність;
- організаційно-технологічну і комерційно-збутову діяльність.

Характерні риси об'єкта логістики:

- розосередженість технічних засобів і колективів людей на великій відстані;
- мобільність значної маси технічних засобів;
- висока фондоемність технічних засобів;
- залежність від результатів роботи великої кількості суміжних підсистем (вантажовідправників, вантажоодержувачів, постачальників ресурсів) транспортно-експедиторських підприємств тощо.

Всі ці особливості впливають на обсяг і протікання інформаційних процесів у логістичних системах (підсистемах). Домогтися збігу зусиль і інтересів колективів окремих підсистем буває досить не легко. Логістика з її системно-кібернетичним цілісним підходом до досліджуваних матеріально-інформаційних потокових процесів допомагає знайти шляхи вирішення і цієї проблеми.

Розпад моделі «соціалістичного ринку» і виробничо-господарських зв'язків на початку 90-х років XX століття призвів до паралічу підприємств. Вихід із такого становища полягає в цілеспрямованій логістизації всієї економіки, коли ієрархічно встановлені організаційно-технологічні, економічні та інформаційні зв'язки при тотально-державному регулюванні повинні бути замінені на горизонтальні, вільно комерціалізовані зв'язки в галузі матеріально-технічного постачання, транспортних перевезень і збуту готової продукції. У результаті повинна бути вирішена проблема оптимізації матеріальних, фінансових та інформаційних потокових процесів суспільного виробництва.

Зважаючи на ідеї та теорії логістики може вживатися теорія «логістичної економіки», в якій забезпечуються не адміністративними, а ринковими засобами з державною участю такі умови:

- економічна єдність потокового процесу товарообміну й відтворення;
- організаційна єдність потокових процесів виробничо-комерційної діяльності;
- технологічна та інформаційна єдність потокових процесів;
- побудова логістичних ланцюгів як на підставі юридичного злиття фірм і виробництв, так і шляхом укладання логістичних (цільових) угод фірм, що складають галузеву і міжгалузеву технологічну єдність або сполученість.

Економічна логістика як наука покликана розробляти такі методи моделювання логістичних (потокових, оптимізованих) систем і знаходження оптимального (більш досконалого) рішення при управлінні цими системами.

Дані умови складають концептуальну суть механізму побудови й функціонування логістичної економіки. До даної економіки прагнуть багато країн світу: від стихійного «вільного ринку» до цивілізованих ринкових відносин.

Порівняно з 60-ми роками минулого сторіччя прискорення інтеграційних процесів є характерною тенденцією сучасного етапу розвитку світової економіки. У цьому зв'язку усе більш широке застосування знаходить концепція логістики, застосування якої в управлінні на рівні корпорації сприяє зниженню витрат виробництва. Концепція логістики використовується для планування, розміщення й контролю перевезення вантажів в конкурентній боротьбі між фірмами. Логістичні

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ

дослідження в західних країнах можуть використовуватись для вирішення цілої низки проблем сфери обігу:

- створення системи оптимальних пропорцій між обсягами виробництва, складування й перевезень;
- зниження витрат від лавиноподібного зростання втрат при збоях виробництва та перевезеннях і простоях;
- встановлення доцільного рівня кооперації в системі власного виробництва й перевезень;
- впровадження раціональної структури потоків управлінської інформації без запізнювання стосовно виробничого процесу, що стало можливим у результаті нової хвилі науково-технічної революції у сфері комп'ютерної техніки і систем зв'язку.

З метою досягнення найкращого співвідношення витрат і доходів здійснюється пошук економічних компромісів між інтересами всіх структурних підрозділів фірм (підприємств) на таких рівнях:

- стратегічному, де вирішуються проблеми фундаментального характеру (наприклад, вибір постачальника);
- організаційному, де розглядається організація виробництва й збуту, включаючи можливості й частоту відвантажень;
- оперативному, де здійснюється деталізація організаційних заходів: вибір маршруту й виду транспорту залежно від розміру партій вантажу і вирішення інших організаційних завдань.

Система поглядів на раціоналізацію господарської діяльності шляхом оптимізації поточкових процесів є концепцією логістики, основні положення якої складаються з:

- 1) реалізації принципу системного підходу;
- 2) відмови від випуску універсального технологічного і підйомно-транспортного устаткування;
- 3) гуманізації технологічних процесів, створення сучасних умов праці;
- 4) обліку логістичних витрат впродовж всього логістичного ланцюга;
- 5) розвитку послуг сервісу на сучасному рівні;
- 6) спроможністю логістичних систем до адаптації в умовах невизначеності навколишнього середовища.

Будь-яку транспортно-експедиторську компанію можна розглядати як економічну систему, тому викладене вище щодо логістизації економіки правомірно застосовувати й для транспортно-експедиторської діяльності. Сутність логістизації транспортно-експедиторської діяльності полягає у зниженні витрат на всьому шляху прямування вантажу від виробника до споживача, формуванні поточкових процесів і потоків в економічній діяльності підприємницьких структур, тотальній організації логістичних систем та ланцюгів на основі теорії логістики.

Висновки. Світовий досвід переконливо довів, що використання принципів логістики дає можливість істотно знизити собівартість продукції завдяки зниженню будь-якого роду «запасів» у результаті доставки за графіком сировини, напівфабрикатів, комплектуючих виробів тощо до пунктів зберігання, робочого місця, безпосередньо до конвеєра, а також у процесі монтажу, зменшення витрат на упакування й маркування в результаті широкого застосування універсальних і спеціалізованих контейнерів і зворотної тари, скорочення термінів передпродажної підготовки товарів, використання безпаперової документації, зниження витрат на монтаж і встановлення устаткування в результаті використання залізничних і автомобільних транспортерів, суден з горизонтальним чи доковим навантаженням і

ЗАЛІЗНИЧНИЙ ТРАНСПОРТ

вивантаженням (суден типу «ро-ро» і «ро-флоу»). У процесі вирішення логістичних завдань експедиторські й агентські фірми беруть на себе виробничі функції з доробки, поглибленої переробки сировини й напівфабрикатів, розподілу їх та готових виробів між розрізненими споживачами й замовниками.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Алесинская Т. В.* Основы логистики. Общие вопросы логистического управления / Т. В. Алесинская – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2005. – 121 с.
2. *Гаджинский А. М.* Логистика: Учебник [для высших и средних специальных учебных заведений. 2-е изд.] – М.: Информационно-внедренческий центр «Маркетинг», 1999. – 228 с.
3. *Кальченко А. Г.* Логістика : [підручник] / А. Г. Кальченко. – К.: КНЕУ, 2003. – 284 с.
4. *Крикавський Є.* Логістика. Для економістів : [підручник] / Крикавський Є. – Львів : Вид-во нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. – 448 с.
5. *Крикавський Є. В.* Логістичні системи: [навч. посібник] / Крикавський Є. В., Чернописька Н. В. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2009. – 264 с.
6. *Пономарьова Ю.В.* Логістика: [навчальний посібник. Вид. 2-ге., перероб. та доп.] / Ю.В. Пономарьова. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
7. *Семенов А.И.* Логистика. Основы теории. / А. И. Семенов, В. И. Сергеев. – СПб.: Издательство «Союз», 2009. – 544 с.
8. *Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов* / [под общ. и научн. ред. Сергеева В. И.]. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 976 с.